

Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

**педагогічний факультет
кафедра музичного мистецтва**

ХОРОВЕ ДИРИГУВАННЯ

Назва навчальної дисципліни	Хорове диригування
Шифр	ООК 12.03
Викладачі	Пухальський Тарас Дмитрович , кандидат педагогічних наук, асистент кафедри музичного мистецтва Восвідко Людмила Миколаївна , кандидат педагогічних наук, доцент кафедри музичного мистецтва Борисова Тетяна Валеріївна , кандидат педагогічних наук, доцент кафедри музичного мистецтва Аліксійчук Олена Станіславівна , кандидат педагогічних наук, доцент кафедри музичного мистецтва Совік Тетяна Віталіївна , кандидат педагогічних наук, доцент кафедри музичного мистецтва Мартинюк Людмила Василівна , кандидат педагогічних наук, доцент кафедри музичного мистецтва Кузів Марія Василівна , кандидат мистецтвознавства, старший викладач кафедри музичного мистецтва
Профайл викладачів	http://music.kpnu.edu.ua/pukhalskyi-taras-dmytrovych/ http://music.kpnu.edu.ua/voievidko-liudmyla-mykolaivna/ http://music.kpnu.edu.ua/borysova-tetiana-valeriivna/ http://music.kpnu.edu.ua/aliksiichuk-olena-stanisлавivna/ http://music.kpnu.edu.ua/sovik-tetiana-vitaliivna/ http://music.kpnu.edu.ua/martyniuk-smishko-liubov-vasylivna/ http://music.kpnu.edu.ua/kuziv-mariia-vasylivna/
E-mail	pukhalskyi@kpnu.edu.ua voievidko@gmail.com borisovakpm@gmail.com olenaaliksiichuk@ukr.net tsovik1977@ukr.net luba_wa@ukr.net mariakuziv65@ukr.net
Сторінка навчальної дисципліни в MOODLE	https://moodle.kpnu.edu.ua/course/view.php?id=809
Консультації	Понеділок о 15:00 год.
Форма навчання	Денна форма
Освітній рівень	перший бакалаврський рівень освіти
Галузь освіти	О1 Освіта/Педагогіка
Спеціальність	014 Середня освіта (Музичне мистецтво)
Статус дисципліни (нормативна / вибіркова)	нормативна
Рік навчання	перший; другий; третій.

Семестр вивчення	I, II, III, IV, V, VI.
Мова викладання	українська
Форма занять	практичні
Кількість кредитів ЄКТС	10 кредитів ЄКТС
Загальний обсяг годин	300 год.
Кількість годин навчальних занять	100 год.
Лекційні заняття	-
Практичні заняття	100 год.
Семінарські заняття	-
Лабораторні заняття	-
Самостійна робота та індивідуальна робота	200 год.
Форма підсумкового контролю	Залік (3 семестр) Екзамен (6 семестр)
Анотація дисципліни	Навчальна дисципліна «Хорове диригування» є складовою частиною дисциплін професійної підготовки, яка передбачає формування у майбутнього вчителя музичного мистецтва професійних знань, вмінь, навичок, досвіду у виконавській майстерності, які забезпечують його готовність до керівництва шкільним вокально-хоровим колективом.
Мета навчальної дисципліни	Метою навчальної дисципліни «Хорове диригування» є підготовка студентів до проведення вокально-хорової роботи в загальноосвітній школі на уроках музики та в позакласній вокально-хоровій діяльності, формування музичного кругозору і організація художньо-практичної діяльності студентів, озброєння їх знаннями і навичками, необхідними для оволодіння технікою диригування, самостійного вивчення вокально-хорових зразків, а також підвищення рівня художнього виховання засобами музичного мистецтва.
Завдання навчальної дисципліни	виховання у студентів любові до диригентської діяльності, хорового мистецтва; засвоєння диригентсько-хорових знань, вмінь, навичок, необхідних для проведення практичної роботи з хором; розвиток музичних здібностей (слуху, відчуття ладу, ритму, пам'яті, музичного і творчого мислення); формування навичок самостійної роботи над партитурою (спів партій, акордів; виконання хорової партитури на фортепіано; вміння передати зміст твору та його виконавську інтерпретацію засобами диригентської техніки, слова, міміки; усний та письмовий аналіз твору);

	ознайомлення з організаційними та методичними основами роботи з хором (організація хору та хорових занять; вироблення вокально-хорової техніки, елементів хорового звучання; музично-теоретичне навчання учасників хору; виконавська діяльність хору); вивчення кращих зразків української і зарубіжної класичної і духовної хорової спадщини, народнопісенної творчості, пісень, написаних для дітей, творів самодіяльних композиторів регіону.
Пререквізити навчальної дисципліни	Програма дисципліни враховує набуті студентами знання і вміння з історії музики, сольфеджіо, гармонії, хорознавства, хорового класу, музичного інструмента.
Технічне програмне забезпечення	Музичний інструмент, камертон, пюпітр.
Політика навчальної дисципліни	позитивне налаштування на творчу атмосферу та ефективну роботу над вдосконаленням виконавської майстерності студентів у класі хорового диригування; дотримання студентами термінів виконання усіх видів завдань, передбачених робочою програмою навчальної дисципліни; поведінка студентів в аудиторії має відповідати встановленим в університеті правилам.
Результати навчання. Знати:	теоретичні основи диригування хоровим колективом; будову диригентського апарату, його функції та можливості; методи, прийоми та форми роботи з шкільними хоровими колективами; вокальні характеристики учасників шкільного хорового колективу; принципи та педагогічні умови формування шкільного хору.
Вміти:	володіти диригентською технікою та прийомами роботи з хором; реалізувати власний творчо-художній потенціал у вивченні музичних творів з хоровим колективом; організовувати хорову діяльність учнів загальноосвітньої школи; формувати репертуар шкільного хорового колективу; аналізувати партитури хорових творів; відтворювати хорову партитуру на музичному інструменті відповідно до принципів хорової органіки; створювати художньо-переконливі інтерпретації хорових творів.
Компетентності	інтегральні: здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі освіти або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій і методів педагогічної музичної науки й характеризується комплексністю та невизначеністю умов. загальні: здатність досконало володіти українською мовою та понятійним апаратом з метою використання у професійній діяльності; здатність творчо і критично мислити; вміти ставити мету й формулювати завдання, пов'язані з реалізацією соціально-професійної діяльності; здатність досягнути духовні культурно-історичні цінності України та усвідомити їх місце в системі світової культури;

	спеціальні (фахові, предметні): володіти системою знань про закономірності педагогічного спілкування та способи управління індивідом і групою; володіти сучасними методиками та технологіями музичного навчання; володіти основними поняттями теорії, історії музики та методики музичного виховання у їх системно-структурних зв'язках; вміти аналізувати музичні твори, функції музичного мистецтва у їх єдності з філософськими, естетичними та моральними аспектами (визначати форму, зміст і елементи музичного мовлення); володіти системою методів музичного навчання і виховання; розрізняти основні закономірності розвитку жанрів музичного мистецтва; володіти спеціальною термінологією; володіти комплексом знань музично-історичного та музично-теоретичного характеру; володіти системою музично-виконавських умінь (вокально-хорових, інструментальних); володіти навичками сценічної майстерності.
Теми занять	Змістовий модуль 1. Основи хорового диригування. Тема 1. Вступ до предмету «Хорове диригування». Тема 2. Диригентський апарат та його будова. Тема 3. Диригентський жест та його структура. Тема 4. Диригентська схема. Тридольний розмір. Тема 5. Диригентський показ початку і закінчення хорового виконання. Тема 6. Робота над вивченням хорового твору у класі диригування. Тема 7. Диригування хорових творів у чотиридольному розмірі. Тема 8. Диференціація функцій рук в диригуванні. Тема 9. Штрихи у хоровому диригуванні. Тема 10. Динаміка в диригентському виконавстві. Тема 11. Темп та його основні види. Тема 12. Робота з хоровою партитурою. Змістовий модуль 2. Вдосконалення техніки хорового диригування. Тема 1. Диригування хорових творів у дводольному розмірі. Тема 2. Керування хоровими колективами різного складу. Тема 3. Вивчення хорових творів з акомпанементом. Тема 4. Диригування пауз та фермат. Тема 5. Ритм і метр у хоровому диригуванні. Тема 6. Змінні динамічні відтінки. Тема 7. Вивчення та аналіз творів шкільного пісенного репертуару. Змістовий модуль 3. Засоби музичної виразності у хоровому диригуванні. Тема 1. Подальший розвиток незалежності рук. Тема 2. Диригування хорових творів у розмірах 3/8, 6/8, 3/2, 9/8, 12/8. Тема 3. Штрихи staccato, marcato. Тема 4. Темпові відхилення. Тема 5. Фразування у хоровому виконавстві. Тема 6. Робота з камертоном. Тема 7. Аналіз хорових творів. Змістовий модуль 4. Хормейстерська діяльність учителя музики.

	Тема 1. Розвиток музичного слуху диригента. Тема 2. Диригування хорових творів із змінними розмірами. Тема 3. Практика роботи з камертоном. Тема 4. Диригування у мішаних розмірах. Тема 5. Шкільний пісенний репертуар. Змістовий модуль 5. Диригентсько-хорова практика учителя музики. Тема 1. Планування процесу вивчення музичного твору з хором. Тема 2. Читання хорових партитур. Тема 3. Репетиційна робота диригента. Тема 4. Вивчення хорових творів поліфонічного характеру. Тема 5. Вивчення хорових творів великої форми. Тема 6. Вивчення хорових творів для соліста і хору. Тема 7. Диригування хорових творів немензурованого безрозмірного письма. Змістовий модуль 6. Моделювання процесу роботи з шкільним хоровим колективом. Тема 1. Основи хормейстерської роботи з дитячим голосом. Тема 2. Розучування хорового твору з шкільним хором. Тема 3. Хоровий ансамбль Тема 4. Взаємодія диригента і дитячого хору. Тема 5. Підготовка до проходження диригентської практики в школі. Змістовий модуль 7. Художньо-інтерпретаційна діяльність вчителя-диригента. Тема 1. Мова диригентського жесту. Тема 2. Засоби художнього впливу на хоровий колектив. Тема 3. Стил, жанр та інтерпретація. Тема 4. Концертне виконання хорового твору. Тема 5. Словесно-образний аналіз хорових творів.
Методи навчання	Словесні, наочні, практичні, репродуктивні, проблемні, творчі, інтерактивні.
Методи перевірки результатів навчання	Практичні.
Форма оцінювання	Залік, екзамен.
Умови оцінювання	Виконання програмових хорових творів у кінці семестру відповідно до робочої програми дисципліни.
Оцінювання (он-лайн/очно (е-портфоліо))	очно
Критерії оцінювання	Основними критеріями сформованості в студентів художньо-виконавських вмінь у класі хорового диригування є: - якісне виконання хорових творів; - систематична та результативна робота студента над вдосконалення техніки хорового диригування; - цікава та обґрунтована інтерпретація диригентсько-хорових творів; - якісне виконання хорової партитури на музичному інструменті;

	знання всіх хорових партій програмових творів; розвинена виконавська майстерність; глибокий аналіз хорових творів із словесно-образною характеристикою.							
Розподіл балів, що отримують студенти	1-й рік навчання:							
	Поточний і модульний контроль (100 балів)						Сума	
	Змістовий модуль 1 (100 балів)							
	Поточний контроль		Самостійна робота		МКР			
	40		10		50		100	
	2-й рік навчання:							
	Поточний і модульний контроль (100 балів)						Сума	
	Змістовий модуль 2 (50 балів)			Змістовий модуль 3 (50 балів)				
	Поточний контроль	Самостійна робота	МКР	Поточний контроль	Самостійна робота	МКР		
	20	5	25	20	5	25	100	
	3-й рік навчання:							
	Поточний і модульний контроль (100 балів)						Сума	
	Змістовий модуль 2 (50 балів)			Змістовий модуль 3 (50 балів)				
	Поточний контроль	Самостійна робота	МКР	Поточний контроль	Самостійна робота	МКР		
	20	5	25	20	5	25	100	
4-й рік навчання:								
Поточний і модульний контроль (100 балів)					Екзамен	Сума		
Змістовий модуль 6 (30 балів)			Змістовий модуль 7 (30 балів)					
Поточний контроль	Самостійна робота	МКР	Поточний контроль	Самостійна робота	МКР			
10	5	15	10	5	15	40		
						100		
Перспектива професійного розвитку (кар'єри)	У результаті вивчення курсу студент здатний до самостійної диригентсько-хорової діяльності, а також до організації вокально-хорової діяльності учнів закладів загальної середньої освіти та мистецьких навчальних, організації шкільних та позашкільних хорових колективів.							
Література	- Бенч-Шокало О.Г. Український хоровий спів. Актуалізація звичаєвої традиції: навч. посібник. Київ: Український світ, 2002. 440 с. - Бірюкова Л. А. Підготовка вчителя музики до роботи з хором: навчально-методичний посібник. Суми : Видавництво СумДПУ ім. А.С.Макаренка, 2011. 240 с. - Вокально-хорова робота з дітьми на матеріалі вправ-розспівок [Ноти]: [навч.-метод. посіб.] / [авт.-упоряд.] Зеленецька І.О. Кам'янець-Подільський : Абетка, 2016. 139 с.							

4. Голик Г.Г. Психологія диригентсько-хорової діяльності. Дрогобич: Вимір, 2000. 108 с.
5. Горбенко С.С. Дитяче хорове виховання в Україні. Навчально-методичний посібник. К.: ІЗМН, 1999. 253 с.
6. Григор'єва В.В. Хорове диригування: метод. рек. до самост. роботи. Бердян. держ. пед. ун-т, Ін-т психол.-пед. освіти та мистец., каф. муз. виховання. Бердянськ: Ткачук О. В., 2012. 119 с.
7. Демчишин М.С. Методика музичного аналізу вокально-хорових творів: Навчальний посібник для студентів мистецьких вузів і вчителів освітньої галузі. К.: ІЗМН, 1996. 132 с.
8. Долчук Р.О. Хорове аранжування. Івано-Франківськ: обласна друкарня, 2005. 382 с.
9. Доронюк В.Д. Диригент шкільного хору: навч. Посібник. Івано-Франківськ: Прикарпатський національний університет імені В. Стефаника, 2010. 513 с.
10. Доронюк В.Д. Курс техніки диригування. Івано-Франківськ: обласна друкарня, 2004. 292 с.
11. Доронюк В.Д. Шкільне хорознавство. Івано-Франківськ: обласна друкарня, 2008. 336 с.
12. Єгоров О.Є. Теорія і практика роботи з хором. К.: Держ. видав-во образотворчого мистецтва і музичної літератури УРСР. 1961. 239 с. Живов В.Л. Хоровое исполнительство: Теория. Методика. Практика : учеб. пособие для вузов. М.: Владос, 2003. 272 с.
Запорожець Е.Е. Історичні етапи розвитку вокально-хорового мистецтва України. URL: http://www.rusnauka.com/25_DN_2008/MusicaAndLife/29238.doc.htm
13. Іванов В.Ф. Навчання церковного співу в Україні у IX–XVII ст. К.: Музична Україна, 1997. 248 с.
14. Карпенко Є.В. Хорове аранжування: Навчально-методичний посібник для студентів музичних факультетів вищих навчальних закладів. Суми: Мрія, 2007. 220 с.
15. Колесса М.Ф. Основи техніки диригування. К.: Музична Україна, 1973. 199 с.
16. Коломоєць О.М. Хорознавство: навч. посібник. К.: Либідь, 2001. 168 с..
17. Корній Л. П. Історія української музики. Київ-Харків-Нью-Йорк: М.П. Коць, 1996. Частина перша. 314 с.
18. Корній Л. П. Історія української музики. Київ-Харків-Нью-Йорк: М.П. Коць, 2001. Частина друга. 477 с.
19. Лащенко А.П. З історії київської хорової школи. Київ: Музична Україна, 2007. 200 с.
20. Леонтович М.Д. Практичний курс навчання співу у середніх школах України. К.: Музична Україна, 1989.
21. Мартинюк А.К. Диригування: навчальний посібник. Мелітополь, 1996. 125 с.
22. Мархлевський А.Ц. Практичні основи роботи в хоровому класі. К.: Музична Україна, 1986. 96 с.
23. Ничай О.В. Професійна підготовка диригента. Івано-Франківськ: Плай, 2003. 36 с.
24. Раввінов О.Г. Методика хорового співу в школі. К.: Музична Україна, 1971. 120 с.

	25. Смирнова Т.А. Хорознавство (історія, теорія, методика): навч. посібник / Харк. держ. пед. ун-т ім. Г.С.Сковороди. Харків: ХДПУ, 2000. 180 с. 26. Соколов В.Г. Работа с хором. М.: Музыка, 1973. 192 с. 27. Стецик О. Короткий курс диригування. Івано-Франківськ: Іванофранківська теологічна академія, 2000. 64 с. 28. Хлебникова Л.О. Методика хорового співу у початковій школі. Тернопіль: Богдан, 2006. 216 с. 29. Щур М. Шкільний хор: шкільний гурток. Харків: Ранок, 2010. 96 с. 30. Яропуд З.П. Диригентська практика у духовній хоровій музиці (на матеріалі духовних творів немензурованого безрозмірного письма): навч. посібник. Кам'янець-Подільський: Видавець Зволейко Д.Г., 2011. 148 с. 31. Ятло Л.П. Теорія та методика роботи з дитячим хором: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. 3-е вид. Умань: ФОП Жовтий О.О., 2013. 172 с.
--	--

(на основі повної загальної середньої освіти)